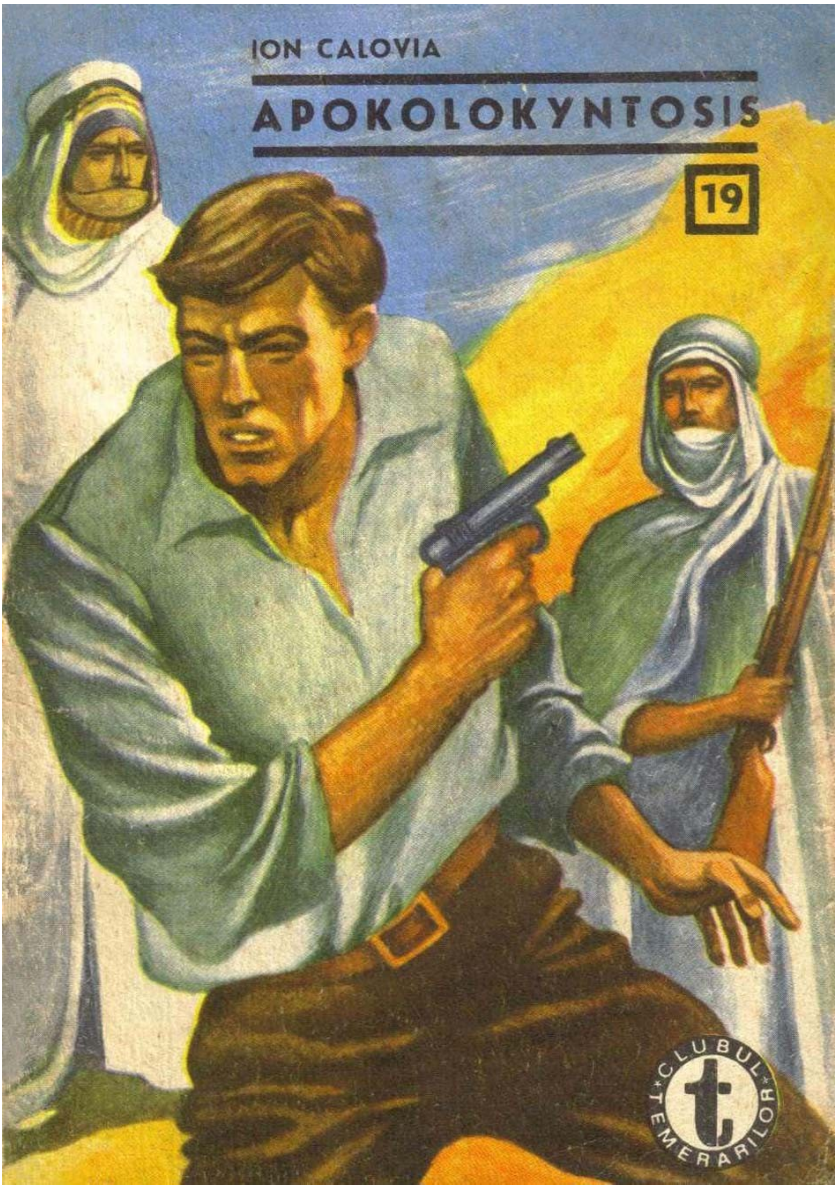

IOAN CALOVIA

APOKOLOKYNTOSIS

EDITURA TINERETULUI

Coperta de GH. MARINESCU

Redactor responsabil: TUDOR POPESCU
Tehnoredactor: GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 18.10.1966. Bun de tipar 16.01.1967.
Apărut 1967. Comanda nr. 7884. Tiraj 80140 ex.
Hârtie ziar sul de 50 g/m², 700 x1.000/32. Coli editoriale
2.29. Coli de tipar 2. A.T. 110566. C.Z. pentru Bibliotecile mici 8 R – 93

Tiparul executat sub comanda nr. 60 725 la
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii” – Piaţa Scânteii nr. 1 – Bucureşti
Republica Socialistă România

CAPITOLUL I

De îndată ce rămase singură, reţinerile ce le avusese faţă de tatăl ei răbufniră în inima Aişadei ca furtuna deşertului. Sufla peste chipul ei frumos vântul mâniei, parcă împotriva tuturor lucrurilor din lume, împotriva tatălui ei şi împotriva acelui colecţionar de insecte, Hail Nadida, logodnicul.

Îşi aminti tonul poruncitor al tatălui său, bancherul Talib El Raiz, când i-l descrisese pe entomolog ca pe tot ce putea fi mai nimerit pentru o convieţuire liniştită. La încercările ei de a mai amâna logodna, Raiz poruncise: „Îl iei! Vei vedea mai târziu că am avut dreptate!” Iar la protestele sale că acest cămin se va întemeia pe

înşelătorie, că ea nu-l iubeşte, Raiz se înfuriase, strigându-i: „Chestiunea dragostei tale nu face parte din socotelile vieţii, şi fără îndoială sfârşeşte prin măcinarea averii mele!”

Scoase verigheta şi o aruncă cât colo. Pe urmă se prăbuşi pe un divan, cu faţa îngropată în mâini, într-un plâns deznădăjduit, amar, întrerupt de suspine înăbuşite.

În semiîntunericul încăperii cu storurile trase, îi răsări, halucinant, chipul lui El Malik.

Tremura la gândul că Zohac – omul ei de încredere – s-ar fi putut să nu-l găsească pe şeicul beduinilor, iubitul ei de la care aştepta salvarea.

Când se dezmetici din tot acest bizar coşmar, trase zvâcnit de eşarfa clopotului care răspundea în camera doicii, bătrâna Meisarà. Se sculă şi trecu în faţa oglinzii mari.

Era o fată frumoasă, bine făcută, cu mers mlădios de baiaderă. Vizitase Europa, trăind la Paris câtăva vreme, însoţită de Sir Oliver Upperood, cu care bancherul Raiz ar fi vrut să o căpătuiască. Farmecul ei de adolescentă zvăpăiată o făcuse şi mai plăcută saloanelor pariziene. Tărăgănarea vorbei cu moliciuni orientale, înflorită de un zâmbet naiv, atrăgea pe toţi.

Îşi strânse în poşetă câteva lucruri, şi când doica se ivi în prag o văzu prin apa oglinzii, dar nu se întoarse.

— Buna mea Meisarà, lasă totul, că trebuie să mă însoţeşti la bazar.

— La bazar, mademoiselle? se miră doica, înspăimântată.

— Da, am nevoie de nişte piepteni de fildeş…

— Oi avea, mademoiselle, dar efendi Raiz mi-a dat în grijă…

— Fă asta pentru mine, o întrerupse Aişada, alintându-se. Am mai ieşit noi şi fără voia „stăpânului”…

Meisarà o urmă, ştiind că n-are încotro. Ajunsă în curte, ochii de migdală ai fetei cuprinseră parcă pentru ultima oară casa părintească, cu coloanele ei împletite ca nişte şerpi, banca albă de piatră, de sub umbra curmalilor,

şi havuzul clipocind ca un cântec depărtat. Era un soare galben, arzător, ca un disc încins de jăratec. Bătrâna Meisarà abia se ţinea, gâfâind, pe urmele ei. Îmbufnată, îi scăpa numai printre buzele uscate: „Alah, Alah, tu, de sus, veghează-ne!” În sfârşit, intrate în bazar, fură luate de hărmălaia de glasuri asurzitoare, de mulţimea pestriţă, de tărăboiul goarnelor, clarinetelor, cimbalelor şi dairàlelor. Unde întorceau ochii, le întâmpinau strigătele negustorilor, magicienilor, tălmăcitorilor de vise, astrologilor, fachirilor şi ghicitorilor de tot soiul, care-şi arătau arta mincinoasă de a prezice sau de a vindeca pe bolnavi. În îmbulzeala de acolo fata fremăta de nerăbdare de a zări pe ursitul inimii ei. Oprindu-se lângă o tarabă, îşi cumpără piepteni. Alături, un zăplan de arab, fachir, făcea să se minuneze mulţimea, călcând cu labele negre şi păroase pe un covor de cioburi. Un altul dansa, încordându-şi muşchii sub strânsoarea a două mari cobre. Doica căsca gura, furată de priveliştea nemaivăzută.

Deodată fata simţi pe ceafă răsuflarea unui om ce o apucase strâns de mână. Întoarse capul, şi inima parcă încetă să-i mai bată. Stătu niţel pe gânduri, trase cu coada ochiului spre doică, apoi se furişă şi dispăru cu Seid El Malik, şeicul.

La intrarea în târg, după un zid gros, se ivi Zohac cu mutra lui ipocrită, care ţinea de frâu armăsarul şeicului, un pur sânge khorasan.

— Ştii ce ai de făcut! zise şeicul, azvârlindu-i la piept o pungă.

— Alah să vă aibă în pază! răspunse arabul, căzând în genunchi, să sărute picioarele Aişadei.

— Mulţumesc, Zohac! spuse fata cu recunoştinţă.

El Malik îşi azvârli în spinarea armăsarului iubita, dispărând într-un nor de praf. Omul de încredere al îndrăgostiţilor se aşează pe o piatră, chibzuind cum să facă să iasă cu faţa curată. S-ar fi dus să-l înştiinţeze pe Talib El Raiz, la cafeneaua cea luxoasă din gura portului, unde îşi punea la cale, cu mâini murdare, afacerile. Se temea însă că, până să-i explice, s-ar fi ales cu o bătaie zdravănă. Găsi

o altă cale. Ca să-şi ferească spinarea, hotărî să-l anunţe nu pe stăpân, ci pe Hail Nadida. Odată întors acasă, îi ajunseră la ureche plânsetele zgomotoase, căinţele şi blestemele doicii. Fătarnicul clipi mărunt, ocoli clădirea şi, cu strigăte gâgâite, îl chemă pe entomolog, pe care în fiece dimineaţă îl găseai într-o încăpere de la etaj, amenajată pentru cercetarea gângăniilor de tot soiul. Bolborosea ca scos din minţi: „Ce-am văzut, n-am văzut!" Zohac se împiedica la limbă, născocind povestea că, trecând pe şoseaua ce ducea la Shiraz, văzuse cum un beduin călare se repezise şi o furase pe fata stăpânului. Şi iar începu să se tânguie ca un apucat.

Entomologul rămase consternat. Asta era a doua ştire, mai cumplită decât aceea primită de la Meisarà că iubita lui dispăruse fără urmă de lângă ea. Zohac se jura că o văzuse împotrivindu-se beduinului. Trebuia să-l anunţe pe efendi Raiz.

Bogătaşul Talib El Raiz avusese o zi proastă. Tocmai i se anunţase o nenorocire: acţiunile petrolifere din marele port *Abadan* scăzuseră vertiginos. Dar cum o nenorocire cheamă pe alta, şi dintr-o nenorocire se învaţă multe, aceea a răpirii Aişadei fu mai puţin dureroasă.

— Eşti un om de nimic, zbieră el furios la Hail Nadida. Te-am avertizat, domnule, că banditul ăsta de şeic vrea să pună mâna pe averea mea.

— Da, e o chestiune de viaţă şi de moarte, răspunse entomologul amărât. Asta cere răzbunare! Azi-dimineaţă ne-am pus inelele în deget. E logodnica mea, iar sicarul[1] va pieri de mâna mea, chiar acum. Voi pregăti o caravană să-i dau de urmă... Cred că e bine să mergi şi dumneata, efendi!

— Cum? se încruntă Raiz. Apoi cu o mustrare ascuţită ca un ţipăt: Afacerile nu-mi permit să le părăsesc. Te credeam un om destoinic. Fă-mi dovada. Ia din caravanseraiul meu cămilele care-ţi trebuie. Vei avea şi banii necesari. Şi acum, grăbeşte-te!

1 Sicar = tâlhar, asasin

Îl concedie cu o strângere din umeri, a neputinţă, grăbit să-şi reia firul discuţiilor cu alţi câţiva oameni de afaceri.

Nadida, cu sufletul răvăşit, ieşi murmurând pentru sine: „Ce dobitoc! Ce dobitoc!... Halal să-i fie! Oamenii ăştia de afaceri seamănă cu animalele flămânde care-şi devoră puii...” Mergea cu paşii rari, fără ţintă, împovărat de gânduri. Se înşela pe sine, crezând sincer că logodnica sa a fost victima unui atac banditesc al şeicului Seid El Malik. Îl cunoştea bine pe acest chipeş arab al cărui tată fusese vestit prin negoţul de contrabandă. Apoi îşi aduse aminte de unele dogme ale Coranului care spuneau că răgazul pregătirilor de răzbunare nu există decât patru luni pe an. Scoase calendarul şi, cu chipul schimonosit de ură, îşi dădu seama că e timpul potrivit.

Deodată holbă ochii, văzând însemnat în notesul său data sosirii unui bun prieten din România. „Uite încurcătura naibii! Uitasem de Duma!”

CAPITOLUL II

Locuinţa lui Hail Nadida semăna cu toate locuinţele arabilor din jur, ale mahalalei Vahabit – un cub de o mărime potrivită, fără ornamente preţioase.

Abia sosit dimineaţa în Bandar Shahpur, tânărul entomolog român, Radu Duma, nu apucase să-şi deşerte sacul cu noutăţi, nici să-şi reamintească împreună cu Nadida studenţia petrecută la Bucureşti, orele de studiu în căutarea cine ştie cărei noţiuni de specialitate, nopţile de veghe, micile şotii făcute unul altuia. Nu apucase nici cel puţin să-şi termine de povestit minunata călătorie făcută cu submarinul „Delfinul”, amenajat special pentru cercetări oceanografice, de la Constanţa până la Marea Roşie, şi de aici în Golful Persic.

Hail Nadida, gazda, îl întâmpinase cu voioşia lui tânără şi proaspătă, uşor detaşată de necazul care-l rodea pe dinăuntru. Se spovedise în treacăt, cu un surâs fals de

nepăsare, istorisindu-i cum i se răpise logodnica de către şeful unui trib de beduini; dar nici această istorie nu fu dusă până la capăt.

„E o ticăloşie, gândea Duma, să-ţi răpească cineva ceea ce visai că face parte din fiinţa ta”.

Nadida îi propuse să-l însoţească în această expediţie de răzbunare.

Prietenia pentru Nadida, dar mai ales un sentiment elementar de dreptate, îl făcu pe Duma să accepte, cu atât mai mult cu cât ceea ce căuta el s-ar fi putut să găsească şi în locurile spre care îl ruga prietenul să-l însoţească.

— Kalandan, mai pune o behara[2] pe cămila asta!… Onan, adă tu, în chioşcuri, carabinele! Ai, strânge chinga, că te pierdem pe drum!… Nu uitaţi să adăpaţi bine cămilele. Burdufele cu apă le pun eu…

Radu Duma, legănându-se pe balansoarul pus sub umbra unui cedru şi trăgând des dintr-o narghilea aşezată alături, avea senzaţia unor pregătiri de luptă. Cunoştea bine sufletul acestor oameni care nu îngăduiau jignirea, care socoteau legea onoarei mai presus de orice. Le ştia şi perseverenţa, gândirea vioaie, dar şi parfumul spiritului, din anii petrecuţi cu Nadida.

Venise din România, încrezător că va găsi pe aceste meleaguri aride, pe colinele iraniene sau prin preajma Shirazului, o gânganie, un fluture extrem de rar, a cărui speţă poate se pierduse de mult. Ţinea morţiş să-l afle, să-l prindă şi, clasându-l, să completeze colecţia de la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa”. Era un cercetător perseverent, de tipul savantului tenace, cu o pasiune teribilă pentru făpturile cu şase picioare – această clasă inelată de lepidoptere.

Vă închipuiţi ce nenorocire căzuse pe capul acestui tânăr savant, ajuns la mii de kilometri de ţara lui, pregătit să înfrunte orice obstacol într-o expediţie proiectată să afle minunata lepidopteră *Apokolokyntosis*, văzându-şi deodată speranţele spulberate.

Soarele se drapa într-o culoare cenuşie. Căldura

2 Behara = chioşcuri împletite din nuiele purtate de cămile

devenise copleşitoare, încingând totul, parcă până la ardere.

Duma asculta, puţin atent, chirfoseala[3] din ogradă. Totul îi părea searbăd, fără noimă, şi oarecum caraghios. Cu mentalitatea lui europeană refuza să înţeleagă că un savant, chiar în devenire, cum era Hail, se lăsa ispitit să pornească după o nălucă, târât într-o aventură, când atâtea lucruri de o importanţă covârşitoare ar fi trebuit să-l atragă.

Dar gândurile i se risipiră brusc, fiindcă *el ernin* – adică omul de încredere al gazdei – Kalandan, un fel de butoiaş de bere, încălecând pe un asin fu azvârlit până la picioarele lui.

— Oh, oh!… Alah, şi tu, Profetule, strigă Kalandan, ţinându-se de şale, cine v-a pus să faceţi un dobitoc ca ăsta?

— Haide, Kalandan, scoală, omule, că întârzii, spuse Hail, neputându-şi ţine râsul. Te aşteaptă efendi Raiz!

Măgarul se trântise pe spate şi zbiera de-ţi lua auzul. Era destul de grotesc să-i vezi tăvăliţi în ţărână.

— Cum să mă scol, efendi? zise el, ridicând puţin capul, cu o mutră hazlie. Nu pot, păcatele lui Alah…

— Pune mâna şi-l ridică, zise Nadida lui Onan.

— Lasă-l, că-s de acelaşi neam!…

Radu Duma râdea din toată inima. Onan îşi văzu de treabă, adăpând cămilele. Kalandan sculă asinul, încălecă, dar când să iasă pe poartă Hail îl strigă, parca sorbindu-şi cuvintele:

— Spune-i lui Raiz că pe lângă cele două mii de lire ne e de trebuinţă încă o cămilă.

Năduşit, ştergându-şi faţa cu o batistă scoasă din sutana-i albă, Hail se trânti pe un şezlong, alături de Duma. Ţinea pipa între dinţii galbeni şi rotea ochii cu o uimire suspectă, vorbindu-i repede, constatând că nu-i în apele lui.

Peste puţin, Kalandan intră în curte pe cămila cerută de Hail. Asinul îi urma cămilei, legat cu căpăstru de coada

3 Chirfoseală = hărmălaie

ei. Rotofeiul Kalandan striga cât îl ţinea gura împotriva lui Talib El Raiz, care se decisese cu greu să-i dea dromaderul.

— Nu mai înţeleg deloc ce cap de *gur*[4] sălbatic are efendi ăsta. Nu ştie că până şi regele Sasanizilor a fost înghiţit de un gur. Şi apoi, ce, ne ducem la zaiafet?

Nadida căuta să-l potolească. Onan îl aţâţa, căci îl distra limba lui ascuţită. Lui Kalandan îi plăcea să se arate grozav de învăţat. Amesteca, cu o savoare iscusită, nume şi fapte ce-i rămăseseră din câteva cărţi citite. Era curz, fiu de păstor de capre din munţii Zagros.

— Ascultă, Kalandan, zise serios Onan, de unde ştii tu, mă, atâta istorie?

— De la varul meu din Damasc, care se prinde cu măgarii sălbatici în arcan, răspunse curzul.

— Şi cum îl cheamă pe văr-tu?

— Onan! exclamă cu subînţeles Kalandan.

— Care va să zică mă faci măgar!

— Nu pe tine, pe vărul meu…

— Ştiam că tu eşti copil de pripas şi fără rude.

— D-aia nu-mi place mie să vorbesc cu nerozii, încheie Kalandan discuţia.

Hail pregătea cămila adusă. Radu Duma era bine dispus. Humorul lui Kalandan făcea din acest bondoc un personaj de arenă de circ, isteţ şi mucalit. Intră şi Duma în vorbă:

— Şi de ce s-a lăsat aşa de greu efendi al dumitale, prietene?

— Pentru că bogaţii îşi mănâncă de sub unghie.

— Dar nu-i interesul lui să-şi caute fata?

— Ce interes, efendi? Interesul lui e să-şi apere averea. Dar cu toată averea sa eu zic, că-i foarte sărac…

— De ce? făcu Duma.

— Că n-are omenie.

— Şi pentru unu’ ca ăsta îţi chinuieşti tu, Haile, sufletul?

— Nu pentru el, zise moale Hail, ci pentru Aişada.

---

4 Gur = măgar şi mormânt (în limba persană)

— I se scurg ochii după ea, îl apostrofa Onan.

— Ştii ce? mai încercă Duma. Poate că te răzgândeşti, Haile, şi mergi cu mine după Apokolokyntosis.

— Îţi baţi gura degeaba, răspunse Hail, oţetit. Uite, ţi-am şi pregătit cămila. Vii cu noi, că avem mare nevoie de muşchii tăi.

Privirile lui Duma se încrucişară cu ale lui Hail. În definitiv, orice deplasare în afara oraşului, împreună cu Nadida, nu putea să-i aducă decât surprize. Nu voia să arate că se face şi el părtaş la urmărirea răpitorului, dar înăuntrul lui avea convingerea că trebuie să-şi ajute prietenul, chiar întrerupând căutarea insectei. De aceea protestă moale:

— Ce pot face acolo?!

— Ai să prinzi fluturi, efendi! se amestecă în vorbă Kalandan.

— Bine zice Kalandan. Ţinutul e bogat în insecte, doar e patria trandafirilor şi macilor. Cu graba asta n-am avut răgazul să te duc la Raiz, să-mi vezi muzeul: sunt acolo exemplare care nu se află la „Antipa”, dar figurează în toate cataloagele.

— Expediţia ta e hărăzită eşecului… Asta-i credinţa mea, maurule. Acum, că-s arab din tălpi până în creştet – zâmbi Duma – pot să-mi dau părerea că „noi”, arabii, avem sângele răzvrătit… dar cu nomazii deşertului e foarte cuminte să fii prudent!

— Lasă, efendi, că suntem înarmaţi bine. Nu-ţi fie teamă, te păzim noi, spuse Onan în treacăt.

— Mă credeţi fricos sau laş?

— Şi una şi alta, vorbi Kalandan, pân’ ne-om convinge de virtute. Aşa se lăuda şi sultanul Abdul Hamid, şi doar că n-a crăpat când a găsit în pat o ploşniţă.

Când totul fu gata, Kalandan şopti ceva la urechea lui Onan şi, prinzând momentul potrivit, când Duma discuta cu Hail, îl luară pe sus, suindu-l pe cămilă.

— Ia uitaţi-vă, fraţilor, pare Califul din Bagdad! glăsui Onan.

— Şi nu orice Calif, adăugă Kalandan. Are măreţia

întâiului Abassiz. Se repezi şi-i aduse plasa de prins fluturi, adăugând: Ia, preaslăvite stăpâne, spada ta!

Se stârni o veselie nemaipomenită. Duma acceptă de bunăvoie acest joc de copii mari, care îl mai scotea pe Hail din mahmureală.

Încălecară şi ceilalţi, şi „caravana” porni spre drumul Shirazului, cum îi îndrumase Zohac.

Nu se ştie ce îl determinase pe şeicul El Malik să indice, prin Zohac, taina de nedezlegat a drumului pe care dispăruse cu fata furată. Poate că şeful beduinilor să se fi gândit mult mai departe, să producă panică în rândul urmăritorilor, dacă aceştia s-ar fi încumetat să-i ia urma, sau, poate, nici nu era la mijloc o taină, şi juca cu cărţile pe faţă.

Spre surpriza lor, în drum li se alătură Zohac, pe altă cămilă, zicând că l-a trimis stăpânului său, tatăl Aişadei.

Caravana expediţiei, în care se afla entomologul Radu Duma, înainta prudent pe drumul Shirazului, intrând într-un ţinut nisipos, anevoie de străbătut, numărând acum cinci călători. Soarele de sticlă mişca la suprafaţa nisipului apele depărtate ale mirajului.

Kalandan avusese ideea, ca unul ce mai trecuse pe acolo, să nu ţină drumul cunoscut de alte caravane. Spunea că dacă vor grăbi pasul ca de gumă al cămilelor, ocolind platourile scunde ale deşertului, vor înjumătăţi drumul, deşi Zohac se împotrivise.

Onan se împotrivise şi el, iar acum îl şfichiuia cu vorbe neînţelese de Duma, dar usturătoare pentru Kalandan:

— Ar trebui să-ţi trag un glonte, şi să te las ospăţ şacalilor!

— Nu s-ar sătura cu o porţie ce trage nimica toată la cântar… Cu tine ar fi altceva!

Duma, legănat între cele două cocoaşe ale cămilei, avea o anume îngăduinţă pentru cei doi scutieri. Căuta să repete în gând unele cuvinte ale lor de care s-ar fi putut să aibă nevoie. De fapt îl cuprinsese o reverie nostalgică, pentru că străbătea întâiaşi dată asemenea meleaguri. Îşi

pregătise mai dinainte plasa cu coadă lungă, să prindă gâze, aşa cum proiectase încă din Bandar Shahpur. Deocamdată nu văzuse nimic care să-i atragă luarea-aminte. În preajma platourilor stâncoase, încălzite de acelaşi soare neînduplecat ce le macină zi de zi ca să le preschimbe în felii de nisip, nu se aflau decât roiuri de muşte mari şi gângănii neînsemnate. Îşi spunea în sine că poate Onan avusese dreptate, că dacă ar fi apucat pe partea de est, unde harta arăta în verde deschis ostroave de vegetaţie, şi-ar fi umplut poate trusa cu unele specii de hexapode. Urcuşul era greu. Grote mari, căscate, de înălţimea unui om călare, lespezile sfărâmicioase îi sileau să urce în rând ţinând de căpestre cămilele, la distanţă potrivită.

Ochii ageri ai lui Duma descoperiră, lipit de stâncă, un fluture alb, neobişnuit de frumos. Cât ai clipi, cu plasa în mână, încercă să urce de-a buşilea până la el, dar unde punea piciorul, roca se surpa. Kalandan făcea mare haz:

— Lasă, efendi, că ţi-l prind eu cu turbanul!

Dete fuga, ocolind râpa, ochi un loc potrivit, se lungi pe burtă şi haţ! fluturele rămase prizonierul cialmalei[5]. Se întoarse triumfător şi, când s-o scuture în trusa lui Duma, fluturele îşi luă zborul.

— Ptiu, gânganie afurisită! zbieră Kalandan. Eşti mai iute decât zeiţa Isis.

Duma, întinzând repede plasa, îl prinse iarăşi. Era bucuros pentru prima izbândă. L-ar fi scos, să-l observe mai bine, dacă Nadida nu i-ar fi grăbit la drum.

Coborâră podişul şi, ca să-şi mai odihnească cămilele, făcură un popas la umbra unei stânci încovoiate.

Cu această ocazie, observară lipsa lui Zohac. Cămila lui probabil urmaşe celelalte cămile, însă el nu era de găsit. Se făcură tot felul de presupuneri îngrijorătoare, ceea ce îi obligă să-şi ia carabinele în mâini. Toţi fură de părere să se depărteze de colină, spre a se feri de vreo surpriză.

— Nu ştiam eu? zise Onan. Zănatecul ăsta de

5 Cialma = turban mare

Kalandan ne-a înfundat în pustie, şi dracul mai ştie pe unde ne-om afla. Trebuia să ţinem drumul spus de Zohac.

— Ia mai lasă-l tu pe ăla, că n-ajungi bine, dacă te iei după el! îi întoarse vorba Kalandan.

Nadida credea de-a binelea că Zohac a căzut într-o râpă şi l-a înghiţit nisipul mişcător. Sau cine ştie peste ce altă năpastă dăduse. Singur Duma îşi ţinea calmul, căutând să vadă dacă se aflau în nisipul răscopt niscai vietăţi. În jurul unui saxaul[6] dădu peste un cărăbuş cu trei coarne, de o formă ciudată.

Platoul se pierduse în zarea alburie. Hail cerceta din când în când, cu binoclul, întinderea nesfârşită de nisip.

— Ia vezi, Radule, nu cumva mă înşală ochii?

Duma privi prin ochean şi i se adresă:

— Se pare că sunt două puncte mişcătoare. Eu zic să ne oprim. Dacă după câteva minute le vom mai vedea, şi n-a fost o înşelătorie a mirajului, ne urmăm drumul.

După câteva momente de aşteptare, Onan fu acela care, luând binoclul de la ochi, vorbi:

— L-am recunoscut, e Zohac! Dar de ce sunt doi?! Nu cumva zarea asta mincinoasă îl răsfrânge ca într-o oglindă…

Treceau ocheanul de la unul la altul şi fiecare spunea câte ceva, fără însă a ghici întocmai. Acum se desluşeau bine siluetele înotând în rumeguşul de sticlă al nisipului. Se apropiaseră într-atât, că ciudata lor nălucire deveni dintr-odată realitate.

Zohac aducea cu el un bătrân înalt şi deşirat, a cărui bizară înfăţişare uimi mai cu seamă pe entomologul român. Cel pe care îl aducea era un derviş[7], din secta urlătorilor, îmbrăcat ca o mascara, într-un mod care-ţi inspira groază. Avea obrajii şi mâinile vopsite într-o culoare de sânge închegat, iar ce se mai vedea din trupul lui acoperit pe jumătate de un veşmânt din petice de toate culorile era boit în roşu şi negru.

O asemenea stranie înfăţişare, deşi neliniştea chiar

6 Saxaul = copac fără frunze, care creşte în nisip

7 Dervişi = pustnici persani îmbrăcaţi bizar

pe cei trei arabi, pentru Duma avea aerul unei bufonerii.

Cum îi zări, dervişul, ridicând braţele spre cer sau trăgându-se de barba lui albă şi rară, începu să urle cu putere versete din Coran, ca acele din *al Fatiha*:

Vi se va întâmpla ceea ce Alah a hotărât!
Credinţa e un hatâr al lui Alah, el îl acordă dacă vrea.
Pe voi nu vă va durea capul, şi nu veţi fi niciodată beţi.

— De unde l-ai cules pe pustnicul ăsta? întrebă Duma.

— Era într-o grotă, efendi. M-am gândit că n-ar strica întâlnirii noastre cu beduinii. Ei au un mare respect faţă de „omul lui Alah”.

— Cu ce-l cărăm de-aici, la asta nu te-ai gândit? se răsti Onan.

— Merge pe cămila mea…

— Te descurci cum ştii cu dervişul, interveni Hail. Asta ne ţine în loc!

Caravana porni lăsându-l pe Zohac cu pustnicul. Dar nu după mult timp Zohac li se alătură:

— Cum ai scăpat de el? se interesă Duma. Te-a întrebat ceva?

— Nimic. L-am părăsit pe când îngenunchease, să-şi facă rugăciunea de amiază. Mă ţinea în loc…

— Curioasă creatură, mai zise Duma apropiindu-se de Hail. Atât de curioasă, încât n-aş face un păcat să zic că şeicul ne iscodeşte în taină.

— Crezi că dervişul e un spion?

— Nu pun mâna în foc, dar s-ar putea. Da’ lămureşte-mi şi mie de ce spune Zohac că unii oameni îi respectă?

— De ce? Întâi pentru ciudăţenia lor, al doilea fiindcă dervişii au un mare dispreţ pentru bunurile pământeşti şi pentru lumea vanităţilor ei.

Apoi Nadida scoase busola şi constată că sunt la N-E de drumul cunoscut al Shirazului. Îl chinuia gândul că omul credincios al Aişadei, Zohac, îl putuse minţi. O

tulburare mare îl cuprinsese, dar nu îndrăznea să o destăinuie, de vreme ce-l trimisese chiar tatăl fetei… Poate se înşela.

De câteva ori acul busolei îşi modificase bătaia, şi imaginându-şi drumul parcurs avu impresia că se încrezuse prea mult în limbuta lor călăuză.

— Las-o naibii de jucărie, spuse Kalandan, parcă ghicindu-i gândul. Nu mai avem mult până departe. Pe Alah, îţi va cădea în braţe Aişada, mai curând decât te aştepţi… Ştii dumneata că drumul ăsta e mai scurt de trei ori ca ălălalt? De unde să ştii! Kalandan ştie, că a vrut să rămâie în pustiu, să se facă derviş.

— Dacă-i aşa, de ce nu-l folosesc caravanele? întrebă Duma.

— Iată o întrebare cu rost, clipi curzul. Ălălalt drum, efendi, o avea el ocoluri, însă-i mai bun. Şi cu asta tot nu ţi-am spus nimic. Îţi spun acum: se află acolo înşirate, ca o salbă de mărgăritare, locuri de verdeaţă, oaze, ca în sânul lui Abraham.

În faţa lor, nesfârşita zare galbenă se unea departe cu cerul care şi el împrumutase culoarea nisipului. Nadida scrută zarea şi observă că terenul se accidenta. Vorbi lui Kalandan:

— Iar dăm de un platou?

— E ultimul. Acolo e şi ceva verdeaţă pe poale. Ştiu eu o ascunzătoare de toată frumuseţea, să-l întâmpinăm pe El Malik.

Pe măsură ce se apropiau de colină, toţi erau acuma însufleţiţi de o încredere avântată. Şi, urcând pe povârnişuri, trecură de partea cealaltă unde, spre mirarea lui Onan, aflară drumul căutat.

Colina era nisipoasă spre vârf, în poate era însă împădurită cu cedri pletoşi, curmali şi chiparoşi. Un ochi de apă limpede, ieşit ca prin miracol, aducea o răcoare plăcută. Puţin mai departe, în vale, se vedea un sat de colibe.

Nadida îşi făcu socoteala că greoaia caravană a şeicului nu avusese timpul necesar să ajungă aici. Se

bizuia pe destoinicia tovarăşilor săi, şi după ce se sfătui cu ei hotărî ca pipernicitul Kalandan să rămâie de pază la cămile, împreună cu Zohac. El, cu Duma şi Onan, după ce se înviorară spălându-se, coborâră să găsească un loc potrivit. Aşteptau înfiguraţi, aşezaţi lângă nişte tufe, când deodată Onan zări prin frunziş un cap de beduin.

Abia apucă să-i înştiinţeze pe ceilalţi, că şi dispăru în spatele tufelor. Alergară fiecare în altă parte, scotocind tufişurile. Duma fu primul care dădu peste un beduin, gata să-i înfigă cuţitul în spate. Se întoarse brusc şi-l snopi în lovituri de pumni. Beduinul nu se dădu bătut. Apucă iute cuţitul, care îi scăpase, şi se năpusti ca o panteră. Cu un picior înainte, Duma făcu o fentă care puse pe arab la pământ. Îl lovise cu atâta putere, că iscoada lui El Malik abia târziu îşi veni în simţiri.

Hail şi Onan somaseră cu carabina un alt beduin care nu se împotrivi să se predea.

La cercetare, beduinii recunoscură că şeicul avea obiceiul să trimită în recunoaştere câţiva oameni. Unul din ei apucase să încalece şi să se facă nevăzut, cu toate că Onan pretindea că l-a rănit serios, trăgând după el. Şi, culmea, Zohac dispăruse şi el cu iscoada care izbutise să fugă! Le era limpede acum povestea cu dervişul adus de „omul de încredere” al Aişadei.

Prizonierii fură daţi în paza lui Kalandan. Ceilalţi trei se întinseră la umbră, în aşteptarea caravanei lui Seid El Malik.

CAPITOLUL III

Tribul de beduini „Sesaran” era o ceată nomadă de arabi rătăcitori, al cărui şef, EI Malik, avea dreptul de viaţă şi de moarte asupra supuşilor. Caravana tribului se compunea din 150 de bărbaţi vânjoşi, călări pe tot atâtea cămile şi cai pur sânge, înarmaţi până-n dinţi, oameni aspri şi cruzi, neînduplecaţi la fire şi fără a se da în lături de la orice blestemăţie, dacă în drumurile străbătute de ei

bănuiau numai că li se închid căile „negoţului”. Îşi purtau femeile şi copiii în peregrinări nesfârşite, prin deşerturile nisipoase, aşa cum îi mânau interesele – când pe marginile povârnite ale golfului Persic, când trecând prin teritoriul neutru, Kuwait, până în nisipurile fierbinţi ale Arabiei Saudite.

Necinstitele afaceri de contrabandă, cu haşiş luat din Shiraz – patria florilor de trandafiri şi maci – şi transportat până în portul Kuwait, în căpestrele duble anume întocmite ale cămilelor, îi asigurau şeicului un venit puţin obişnuit. Dar nu scăpa nici de hăituirea autorităţilor care-l încolţeau ca pe un şacal, luându-şi de cele mai multe ori partea leului, căci abilitatea lui El Malik nu dădea totdeauna roadele aşteptate.

Şeful era un om tânăr, chipeş, a cărui privire scăpărătoare pe sub sprâncenele-i negre şi îmbinate îi da o înfăţişare hotărâtă, ca de piatră colţuroasă. Deşi tânăr, după moartea bătrânului său tată, Ciaban ibn Seran ibn Essad ibn Hassan El Malik, beduinii îl aleseseră şef pentru multele sale isprăvi şi pentru cutezanţa cu care izbutea să ţină – cu firea sa violentă – supuşii într-o ascultare deplină.

Acum caravana beduinilor înainta repede, cu toată laia, pe drumul Shirazului, după ce săvârşiseră cea mai grozavă ispravă în orăşelul de coastă Bandar Shahpur, la capul de N-E al golfului Persic – o azvârlitură de praştie de marele port petrolifer Abadan.

El Malik strângea la piept pe minunat de frumoasa Aişada, cea cu ochii de lăstun.

Zâmbea viclean în barba lui mică şi gândea că treburile îi reuşiseră mai bine decât s-ar fi aşteptat. Avea de acum odorul, bijuteria nepreţuită după care îi arsese sufletul atâta vreme, pe această fermecătoare fată care-i aprinsese inima. Însă zâmbetul lui tăios arăta o împăcare cu sine şi pentru alte lucruri decât pentru dragostea ce i-o purta Aişadei. EI Malik, acest om care se conducea după legile aspre ale deşertului, se vedea acum stăpân pe situaţie. Tatăl logodnicei – gândea el – va fi silit să

consimtă, vrând-nevrând, la planurile sale bine înjghebate. Tribul lui El Malik era desconsiderat de celelalte triburi rătăcitoare, pentru că numărul fetelor întrecea cu mult pe cel al bărbaţilor şi, deci, era un semn al slăbiciunii tribale. Spera că odată cu fata va pune mâna pe o sumă importantă, ce-l va ajuta să cumpere copii din alte triburi.

Nu-şi făcea însă iluzii că nu va fi urmărit de bancherul arab. Bănuia că, întărâtat de dispariţia fiicei sale, Raiz nu-l va cruţa. Ştia şi că puterea banului va pune în mişcare agenţi, comisari şi urmăritori. Semeţia lui însă nu-i da strângeri de inimă. Ştirile rele le-ar fi putut afla la timp, căci pretutindeni avea oameni de-ai să-i Pe deasupra se bizuia pe romantica fiică a bancherului, care-i dovedise că-l iubea cu înfocare, împotriva voinţei tatălui ei, fiind subjugată de acea zeiţă a dragostei legată la ochi, ce nu ţine seama decât de pornirile inimii.

Nu de mult, şeicul, umblând singur la Bandar Shahpur, întâlnise întâmplător pe aceea ce acum, în legănarea de corabie a cămilei, visa, parcă furată de o nelinişte, pe braţul său musculos. Îşi aminti că era însoţită de acel om scund şi gros, temut, prin bogăţia lui neasemuită, chiar de cei mai bogaţi oameni din Teheran. Atunci pleoapele Aişadei tremuraseră mărunt, la primul fior al dragostei. Pe urmă, câteva întâlniri secrete, nevinovate, folosind drept unealtă docilă pe vicleanul slujitor al fetei, Zohac.

— La ce te gândeşti, iubita mea? spuse deodată şeicul, convins că gândurile fetei nu erau departe de ale lui.

— Acasă… răspunse simplu. Câtă zarvă trebuie să fie acolo! Tata mă iubeşte… Negreşit, a pus pe urma noastră urmăritori. Apoi cu altă voce: Numai tu, dragul meu, mi-ai rămas pe lume.

Seid El Malik râse scurt, scuturându-şi umerii puternici şi dezvelindu-şi dinţii albi, strălucitori, ca de carnivor.

— Tu vei fi prinţesa tribului Sesaran, beduinii ţi se vor închina ţie ca unei zeităţi. Iubirea noastră va fi tot ce

se poate închipui mai frumos…

Caravana îşi potolise galopul, căci urcuşul devenise mai greu pe colinele scunde, puţin împădurite.

Pe neaşteptate, Mutalib, ajutorul şeicului, sosi să-l înştiinţeze că iscusinţa iscoadelor trimise în cercetare dăduse greş şi că unul din beduini se întorsese în goana calului, ciuruit de gloanţe, împreună cu Zohac.

Seid El Malik, auzind că doi din beduini îi fuseseră prinşi, turbă de mânie. Se potoli numai când află că în oază nu erau decât patru inşi. Socotea că nu puteau fi decât oamenii lui Talib El Raiz, şi poate chiar el însuşi printre ei. De la Zohac nu mai avu ce afla în plus şi se înfurie pe laşul slujitor care se întorsese prea curând.

— Draga mea, îi vorbi apoi Aişadei, răzbunarea şi legile deşertului cer dinte pentru dinte. N-aş vrea totuşi să începem dragostea noastră cu un mormânt în faţă. Oricum, e tatăl tău! Voi porunci să nu curgă sânge…

— Îţi mulţumesc, şopti fata. Dar dacă te va ucide…

— Fii fără grijă! Pustiul ţine cu mine. Şi deocamdată urmăritorii sunt puţini. Va trebui să încuviinţeze unirea noastră. Răscumpărarea însă o va hotărî sfatul tribului. Cred că nu-l va spăla decât aurul lui…

— Are atâta, zise fata, că va putea să îmbrace tot tribul în aur.

— Cu atât mai bine! făcu El Malik.

Aişada nu se dumirea însă cum de izbutiseră urmăritorii să le-o ia înainte. EI Malik o lămuri: cunoştea drumul pe care ei l-au urmat, dar locul era blestemat de tată-su care-şi găsise moartea acolo.

Porunci scurt lui Mutalib ce avea de făcut când se vor apropia de oază, şi mai ales să ia măsuri ca să meargă caravana strâns, în aşa fel, încât luptătorii să încercuiască ca un zid femeile şi copiii. Porunca se îndeplini, iar acum caravana semăna cu un arici uriaş. Când trecură prin dreptul colinei, trei bărbaţi în straie arabe, bine înarmaţi, îi somară să oprească. Necunoscuţii deschiseră focul, trăgând cartuşele în vânt, să-i intimideze, nimerind chiar o cămilă, dar se părea că beduinii erau un convoi paşnic.

Instruiţi să nu deschidă focul decât la porunca şeicului, ei îşi apropiară mai mult rândurile.

Aişadei i se dădu un cal, şi Mutalib fu însărcinat să o apere. EI Malik ieşi din convoi şi, fulgerând în sus spada de Damasc, cu o voce turbată strigă:

— Serai! ceea ce însemna – după înţelegere – să pornească toţi înainte, cu toată graba. Cămilele şi caii caravanei se îndepărtară în goană. Şeicul socotise să înfrunte, doar cu câţiva supuşi ai săi, pe urmăritorii ce nu păreau primejdioşi. Totul se produse atât de repede, încât cei trei necunoscuţi nu apucară să mai tragă. Şeicul, împreună cu patru beduini săriseră jos de pe cămile şi se apropiau cu cutezanţă. EI Malik înţelese că ar fi putut să fie curăţaţi din câteva focuri. Dar îndrăzneala „şefului" era atât de mare, că în mai toate împrejurările privea moartea în faţă. Totuşi nu se putea spune că se aventura fără a chibzui. Socotise încă de la primele focuri trase că nu avea de-a face cu nişte oameni primejdioşi, şi nici cu cine ştie ce vânători iscusiţi ai deşertului. Înaintau furişaţi după copaci, cu cuţitele în dinţi, având pistoalele îndreptate spre ţintă. Când fu la câţiva paşi, îl recunoscu pe rivalul său Nadida, care-l aştepta cu cuţitul scos, intimidat de îndrăzneală. Duma şi Onan, cu răsuflarea întretăiată, pândeau înfierbântaţi, gata să-i sară în ajutor.

El Malik izbucni într-un râs sarcastic. Îl măsură din ochi, făcu un semn cu capul beduinilor, iar el sări ca un jaguar la găliganul ăla de „arab", un munte de om, care-i strigă:

— Bate-te cu mine, dacă-ţi dă mâna!

Se încinse o luptă neobişnuit de aprigă. Hail Nadida nu putuse rezista, zăcea legat burduf cu faţa în jos, la fel ca vărul său Onan. Numai Duma rămăsese sprinten şi ager în picioare. Când El Malik se repezi cu cuţitul, îl pocni peste gleznă atât de tare, că arabul scăpă cuţitul; un pumn proiectat în marginea bărbiei îl dădu peste cap. Înfuriat, EI Malik – recunoscând că era o lovitură de maestru – îşi adună forţele. Radu stătea calm, aşteptând. Arabul, năucit de prima lovitură, căuta din ochi o parte mai vulnerabilă.

Dar nici nu apucase să lovească, că alt pumn căzu greu ca maiul, zdrobindu-i arcada. Înjurăturile şeicului, aţâţat, curgeau furioase. Cu o săritură dibace, Duma îl izbi cu pumnii în fălci. Şeicului îi săriră în ajutor şi ceilalţi trei beduini. Acum, în încăierare, pumnii lui Radu răsunau în toate părţile.

Kalandan, care fusese lăsat să păzească cămilele şi iscoadele, se apropie tiptil şi, profitând de neatenţie, vârî capul printre picioarele unui beduin, aruncându-l grămadă. Nimeni nu şi-ar fi închipuit că un tăvălug scurt şi gros, cum era Kalandan, ar putea trânti cu asemenea iuţeală un om de trei ori mai voinic ca el. Îl legă de un copac cu o frânghie şi, râzând cu gura lui ştirbă, îi zise:

— Stai aici, frumuşelule!

Dar nu avu noroc. Un alt beduin îl întâmpină, şi Radu îl zări uluit cum îşi încrucişa cuţitul cu adversarul. Retrăgându-se uşor, mută terenul bătăii în apropierea lui Kalandan, căci situaţia cerea să aibă o acoperire. Se rezemă deci de trunchiul unui copac şi, cu o însufleţire nemaipomenită, lovea adversarii cu sete. Totuşi lupta rămase indecisă. Kalandan, rănit, o luă la fugă, iar el, cu tot ritmul rapid al pumnilor, se văzu nevoit să abandoneze lupta. Arabii tăbărâră buluc şi-l legară.

Îi dezarmară, le luară cămilele şi, după cât se bănuia din şuşotelile lor, se înţelegeau, desigur, să-i judece. Nadida, care între timp fusese ridicat, spumega înfuriat, ameninţându-i. Din puţinele vorbe arabe pe care le înţelegea, Radu îşi putea da seama că li se pregătea ceva cumplit.

— Gânganie afurisită, i se adresă El Malik lui Nadida, am să te schingiuiesc fără milă!

— Sunt în mâinile tale, şacalule! Dar nu-ţi închipui că fapta ta va rămâne nerăzbunată. Cu mine poţi să faci ce vrei, dar omul ăsta e vinovat doar de o prietenie sinceră. El este un străin, dacă îl schingiuieşti, fii sigur că-ţi vei primi pedeapsa.

El Malik se schimonosi la faţă, ochii lui se înroşiră de o mânie cumplită. Se apropie de Duma, îl cercetă ca pe o

vietate rară, în care intra ură amestecată cu admiraţie. Cu un gest brutal îi smulse turbanul. Îl mai privi încă odată cu ochii înjumătăţiţi, sâsâind printre dinţi: „A dracului fiară!”

— Străin?! Nu-mi pasă că-i străin! răcni el. Are să-şi ia pedeapsa.

El Malik se-ndepărtă, poruncind să se sape o groapă în duna de nisip de pe colină. Între timp ajutoarele lui ridicară pe ceilalţi doi şi-i aşezară pe cămile, ca pe nişte burdufe. Iar când groapa fu gata îl vârî pe Duma până-n gât în nisipul fierbinte ca jăratecul, îngropându-l în picioare, cu capul gol în văpaia soarelui.

Entomologul îşi privea moartea cu resemnare. Ca să protesteze ar fi fost cu totul naiv. Un asemenea barbar ca El Malik nu s-ar fi înduplecat să-i schimbe supliciul.

„Mai bine m-ar fi spânzurat”… îşi zise Radu Duma.

Beduinii încălecară şi porniră în goană să-şi întâlnească caravana, lăsându-l pe nefericitul entomolog să-şi dea duhul în groapa morţii.

„Nici n-am apucat asfinţitul”, mai gândi Radu.

Fierbinţeala nisipului încins, care îi strângea trupul, era aşa de puternică, încât simţea toţi nervii răsucindu-se în el: parcă ar fi fost dat pe răzătoare.

Pedeapsa semăna cu o incinerare de viu. Soarele îi înfigea în creştet săgeţile neîndurătoare, iar o sete ucigătoare îi cotropea sufletul. Sângele-i clocotea, năvălind în creier. Îşi auzea inima bătând în urechi, cu un ropot de explozii dureroase, atât de dureroase încât grumazul i se frângea moale; capul îi cădea în nisip, frigându-i obrajii şi barba.

Se iviră deasupra capului un stol de păsări negre, cu un croncănit cobitor, aşteptând să-i ciugulească ochii.

O dată leşinase, pe urmă se trezise, şi în aburul minţii îşi adusese aminte de fluturele Apokolokyntosis, pentru care venise aici. Se gândi că va muri curând de insolaţie, şi imediat leşină din nou. Avea viziunea unor fluturi-reptile, care îi umblau cu ghearele prin creier. Nişte greieri enormi, cu chipul lui El Malik, sunau din nişte darabane înnebunitor…

Se trezi la umbra deasă a unui cedru, cu Kalandan aplecat asupra lui, care-i dădea să înghită lapte de cămilă şi-i făcea mişcări să-şi vină în simţiri. I se părea că trecuse peste el un timp nesfârşit.

— Bre, efendi, zise Kalandan, nici Hobal, zeul zeilor, n-ar fi putut îndura cuptorul lui Phalaris.

Radu Duma auzi vorbele ca prin vis. Zâmbi, cu o privire recunoscătoare. Arabul era un exemplu rar de bunătate şi duioşie.

Apoi se ridică în picioare, înviorat. Rezistenţa lui fizică se dovedise, cum spusese curzul, extraordinară. Cugeta amar la întâmplări şi la soarta ce-i hărăzise şeicul. Nu-l slăbea gândul că El Malik se va răzbuna pe Hail într-un chip şi mai hain. Deşi gândul la fluturele Apokolokyntosis îl urmărea cu o stăruinţă de neînlăturat, se hotărî să ia urma cruntului stăpânitor al nomazilor, până se va mai putea face ceva. Kalandan îşi rotea ochii lui mici, şireţi, parcă stându-i pe limbă să spună ceva. Duma era însă absorbit de gândul că li se furaseră cămilele. Aceasta îngreuna starea lucrurilor.

— Ne-a băgat la grea chichiţă şeicul… spuse ca pentru sine Duma. Trebuie s-o luăm pe jos, ca dervişii, prietene.

— Da’ de ce să obosim picioarele?… Ia mai înghite nişte lapte, să te întăreşti.

Duma duse la gură ulcica de lut, întrebându-l:

— N-ar trebui să păstrăm pentru drum laptele ăsta de capră? Cine ştie dacă vom mai găsi ceva să punem în gură…

— Ăsta-i lapte de cămila, efendi, nu de capră.

— De cămilă? ridică a mirare din sprâncene Duma.

Tot e bine, dacă ne-a mai rămas o cămilă.

— Ne-au rămas două, râse Kalandan cu toată gura.

— Ai halucinaţii, băiete? Ori ai băut haşiş?

Drept răspuns curzul păşi grăbit şi aduse de dârlogi, din nişte tufişuri, două cămile. Entomologul rămăsese cu gura căscată. Erau altele decât cele furate de beduini.

Kalandan îl lămuri:

— Am eu un neam de curzi în satul din vale, unde am dat fuga să-mi îngrijesc rana. Le-am împrumutat de acolo. Ce oameni buni, efendi! Ce oameni!… Voiam să iau numai una singură, dar p-ormă mi-au zis: „Ca să uşuraţi calabalâcul vostru, ia două”. Şi acum, vezi, mă făcui bogat. Neamul meu, care dacă i-aş pronunţa numele ar ţine un sfert de oră, că pomeneşte în el toţi strămoşii de vreo mie de ani, nu-i chiar aşa de zgârcit ca efendi Raiz. Da’ tot am să ţi-l spun, să vedem dacă ai să-l ţii minte. Neamul meu, efendi, se numeşte: Hoşac ibn Omar ibn Mohamed ibn Shacheran ibn Nisam ibn Abdurisam ibn Nefurud ibn Bahadin ibn Kalandan ibn Abdulah ibn…

— Oho, jupâne, îl întrerupse vesel Duma, e lung ca un par! Dacă l-ai lua de un capăt, ai putea să spargi capul jivinei ăleia de şeic.

Încălecară pe cămile şi le puseră pe goană, până le obosiră bine.

— Tii, ce prost fusei, efendi! Nu puteam să iau doi *guri*? Se înserează, bre, şi-i mai greu să-i aflăm cu adormitele astea.

Din când în când, curzul descăleca să găsească în praful cretos urmele, căci avea un simţ nemaipomenit de orientare.

— Aici se fac două drumuri. Uite, urmele astea subţiri sunt numai de copite de cai: a mai trecut o caravană pe aici! Astelalte, amestecate, care duc către pădurea de colo, sunt ale beduinilor. Să grăbim, efendi, să nu ne-apuce asfinţitul soarelui.

Duma coborâse şi el, dar parcă nu-l auzea. Pe păşunile întinse de sesam şi orz se zbănţuiau roiuri de gângănii. Erau acolo cel puţin cinci ordine de hexapode din cele zece cunoscute, formate din trei segmente unite: lăcuste (orthoptere), libelule (nevroptere), furnici (himenoptere), fluturi (lepidoptere), ţânţari şi muşte (diptere) – pe care entomologul le prindea de-a valma în conul plasei, dând drumul celor ce i se păreau fără importanţă.

— Efendi, striga din răsputeri Kalandan, hai, bre, că

sărăceşti ţinutul! Au şi ele un rost, dacă ni se plimbă prin barbă.

Radu Duma parcă avea clei în urechi. Chiar atunci când Kalandan, disperat, alergă după el şi-l aduse la cămile, îşi arătă nemulţumirea, răstindu-se:

— Du-te singur, sâcâitule! Eu mi-am găsit paradisul pierdut…

— Ha-ha! Paradisul? se porni pe râs Kalandan. Pe Alah, fără hurii e o ispravă de eunuc. Hai de-ncalecă, că mă grăbesc…

În sfârşit porniră spre pădurea din apropiere. Printre copaci răsăriseră corturile tribului Sesaran. Vegetaţia aici era înaltă şi deasă. Ascunseră cămilele şi se strecurară tiptil să intre în pădure. EI Malik pusese câteva străji care se mişcau de colo-colo.

— Fii atent, efendi, că dacă ne zăresc nu ne scapă nici profetul Zoroastru, cel ce a trăit odată în Antropatena. Lasă că le joc eu o festă, să mă ţină minte. Totul e să nu te pripeşti. Acu’ gândesc numai eu pentru amândoi, mai spuse el. Soarele va scăpăta de-ndată şi musulmanii îşi vor întinde covoraşul să-şi facă rugăciunea de seară. Atunci nu mai e nicio primejdie. Îi opreşte Coranul să se ridice, că se murdăresc de păcate.

La adăpostul plantelor mari, puteau zări orice mişcare din tabără. Soarele, de un roşu portocaliu, mare cât roata carului, coborî la orizont. Forfoteala din tabără se stinse, căci arabii îşi întinseseră covoraşele şi, întorşi cu faţa spre Meca, căzuseră în genunchi. Ridicau braţele, apoi coborându-le spre pământ săltau posteriorul într-o desăvârşită uitare de sine.

— Şi eu sunt musulman, spuse Kalandan, privindu-i, dar eu îl urmez pe bătrânul unchi al profetului: Abu-Talib, care i-a răspuns lui Mohamed în bătaie de joc: „Nu cred că respectul pentru Alah e să-ţi ridici dosul în sus, lăsându-ţi fruntea în jos”.

Şi ca să-l încredinţeze pe entomolog de cele spuse mai adineauri, trecu cu el prin faţa străjilor. Niciunul nu se clinti. Toţi erau cufundaţi în şoptirea versetelor. Intrară în

tabăra, dar nu-l găsiră nici pe Nadida, nici pe Onan. Vremea se scurgea. Răscoliră încă câteva corturi, dar parcă intraseră în pământ.

— S-a isprăvit cu ei, răsuflă greu Duma.

— S-ar putea, întări Kalandan. Hai să ne apropiem de cortul şeicului. Or fi acolo. Nu mai e decât o geană de lumină; acuşi se va întuneca şi, dacă nu-i dibuim, ne-or dibui ei… Atunci suntem pierduţi.

Se furişară către cortul lui El Malik. Acolo dădură peste cămilele furate.

— Ştii drumul! zise Kalandan. Ia cămilele şi aşteaptă-mă la locul nostru. Hai, mai repede!

Duma se supuse. Kalandan se depărtă, căci auzul ascuţit îi fusese atras de nişte gemete curioase. Aici străjile erau duble, dar deschizătura cortului era spre apus. Îngenunche şi el şi, pe când beduinii se rugau, le şterpeli pistoalele. Apoi intră în cort, tăie iute legăturile ostatecilor, care îşi aflară carabinele într-un colţ. Pe urmă cei trei oameni se depărtară. Dar înainte de a pleca, curzul ochi într-un cort burdufele cu apă şi le hăcui cu pumnalul.

Apa răbufni gârlă, ca un pârâu fără stăvili. Onan era îngrozit.

— Ce dracu-ţi veni, curzule?

Dar pe neaşteptate se treziră cu paza, care se ridicase din rugăciune, cu poalele burnuzului fleşcăite.

Pesemne că-i luase drept oamenii tribului, că le spuse:

— Da’ ce-i cu apa?

Onan fu acela care recunoscu în glasul străjii tocmai pe „dervişul” adus de Zohac. Până ce acesta să se dezmeticească, să dea alarma, îi făcu de petrecanie, sugrumându-l.

Îl traseră în cort şi grăbiră paşii.

Când îi văzu, Duma amuţi. Era o ispravă de neînchipuit. Primejdia care ameninţase pe prietenii săi fusese înlăturată de acest bondocel, căruia şi el îi datora viaţa. Se îmbrăţişară, uitând o clipă de ceea ce îi mai aştepta încă.

— Hai, terminaţi, că doar nu sunteţi muieri, zise Kalandan. Să ne îndepărtăm, că ne prind cum prinde efendi fluturii. Îşi luară cămilele şi dispărură în înserarea care începuse să mijească, făcând cale întoarsă către Bandar Shahpur.

Hail Nadida nu era mulţumit de loc de fuga asta ruşinoasă din faţa şeicului. Le povesti cum răpitorul Aişadei îl avertizase că deocamdată n-avea intenţia să-l sacrifice, dar, dacă într-un timp scurt nu va fi răscumpărat de Talib El Raiz, trebuia să se aştepte la chinuri îngrozitoare. Pe Aişada n-o văzuse. Credea că rivalul său ocolise să-i spună că-l luase prizonier. De aceea chinul lui sufletesc îi da o tulburare puţin obişnuită:

— Dacă voi credeţi, spuse Nadida, că am să bat în retragere numai pentru că acest şacal de pustă îşi face planurile lui odioase, vă înşelaţi!

Duma era de părere să abandoneze o luptă inegală:

— Eu nu ştiu cum judeci, prietene, sau mai bine zis judeci totul cu uşurinţă. E explicabil să pui patima, dragostea ta, pe primul plan, dar să nu ne pierdem capul. Cu toată cutezanţa noastră nu vom putea rezista atacurilor acestui şef de trib sângeros. Ca să continuăm lupta, avem nevoie de întăriri.

— Sunt de aceeaşi părere, vorbi Onan. La forţă trebuie să răspundem cu forţă.

Hotărâră, aşadar, ca Onan să pornească neîntârziat să-l înştiinţeze pe părintele fetei, să le trimită ajutoare. Rămânea ca Nadida, Duma şi Kalandan, până la venirea întăririlor, să nu stea cu mâinile în sân. Fixară locul de întâlnire la grotele unde le apăruse năluca dervişului ce se dovedise a fi iscoadă. Onan porni spre Bandar Shahpur, prevenit de Kalandan să se păzească, să nu-l dibuiască beduinii, întărâtaţi de dispariţia lor.

CAPITOLUL IV

Odată cu lăsarea nopţii, toată tabăra tribului Sesaran

intrase în panică. Zarva sporea nefiresc, şi murmure de protest se auzeau, amestecate cu spaima femeilor şi copiilor, căci beduinii cereau apă pentru spălarea feţii după rugăciune. Însă burdufele străpunse de pumnalul lui Kalandan ofereau o privelişte jalnică.

„Pazele” fură aduse de Mutalib, să dea socoteală.

Şeicul le dădu pe mâna călăului, să nu-şi murdărească oţelul sabiei de sângele unor porci de câine. Apoi luară măsuri de prevedere, dar încurcătura pusă la cale de curz era destul de gravă: tribul avea nevoie de apă. Le stingherea mai ales drumul plănuit să ajungă la Shiraz. Bănuitor, şeicul gândea la un trădător chiar din rândurile oamenilor săi.

— Mutalib, pe Alah, îţi spun că dacă-mi va cădea odată în gheară acest bărzăune îl scalpez din creştet până-n tălpi! urlă el cuprins de furie. Te uită ce bătaie de joc! Beduini suntem noi, sau neam de *hanifi*?[8] Apoi, poruncitor: Imediat strângi corturile şi duci caravana la oaza în care l-am îngropat pe străinul ăla. Ne trebuie mai întâi apă. Trimiţi apoi un om la Shiraz, să-i spuie neguţătorului că vom veni să ridicăm haşişul într-un răstimp favorabil… Oamenii bancherului Raiz uneltesc împotrivă-ne. Deci: întoarcem caravana către teritoriul neutru, Kuwait. Ne întâlnim la hanul „Cap de miel”. Eu pornesc chiar acum cu zece inşi, să vă deschid drumul. Ai grijă, ca de ochii din cap, de Aişada.

— Am înţeles! spuse Mutalib, mijindu-i un zâmbet prefăcut.

Şeicul încălecă cu cei zece beduini pe cai iuţi, şi dispărură în noapte. Când tropotul copitelor se îndepărtă, umbra lui Mutalib se strecură în preajma cortului Aişadei. Se uită înăuntru. Fata stătea leneşă, întinsă pe o laviţă scundă, aşternută cu blănuri scumpe şi covoare de Tabriz. Îşi rezemase fruntea, cu părul răvăşit, în palma delicată, furată de o visare fără istov.

Curând strânseră corturile, ca într-un timp cât mai scurt caravana să ajungă la oază.

8 Hanif = sihastru rătăcitor în deşert

La adăpostul întunericului gros, cei doi entomologi, însoţiţi de Kalandan, hălăduiau în derivă pe un drum cunoscut numai de ei. EI Malik şi iscoadele lui trecuseră în goana cailor, fără să-i poată vedea. Curzul era vesel, văzând că din urmăriţi au devenit urmăritori. Luna dispăruse şi cerul negru ca păcura scânteia de puzderia stelelor. În răcoarea nopţii vorbele lor aveau un ecou ciudat. Kalandan cerceta stelele ca un astrolog din Caldeea, printr-o foaie de papyrus… Era o tăcere ca în ziua facerii lumii. Muţenia cuprinsese inimile celorlalţi doi călători.

Privind la cupola aurită a cerului, Kalandan începu să depene o poveste:

— Ştiţi voi, prieteni, cum s-au ivit pe cerul Arabiei milioanele acestea de pietre nestemate? Ascultaţi: văzând Hobal, stăpânul lumii, cât de sărac şi sterp este ţinutul ăsta, semănat doar cu pulberea fină a nisipului, s-a gândit în mila lui să adauge urâţeniei această bogăţie ce luminează pustiul. Dar duhul negurilor, pizmaş pe soarta oamenilor, acoperi cerul cu un zăbranic negru şi des. Hobal, în bunătatea lui, socotind că este o nedreptate, trimise pe Mahom, idolul de aur adorat odată în Cádiz, care străpunse cu suliţa mătasea neagră. Prin aceste lucarne s-au ivit giuvaierurile care ne veghează creştetele.

Când îşi termină povestirea, Nadida şi Duma ridicară ochii în tărie şi parcă le apăru şi mai frumoasă noaptea, dând astfel uitării gândurile care-i cotropiseră până atunci, cufundându-i în tăcere. Se iviră câţiva nori uşori. Kalandan continua, în mers, să observe stelele. Curând, ca din nimic, un vânt subţire mişcă firele de nisip. Stâncile hăuiau ca trezite din altă lume.

— O să vină simunul, zise Kalandan cu o bucurie neînţeleasă. Să grăbim, să ne adăpostim…

— Şi asta te bucură, prietene? spuse Duma. Nu te mai întreb ce semne îţi dau de veste.

— Mă bucur, efendi, că nu le va prinde prea bine nomazilor vremea asta.

Încălecară pe cămile. Kalandan o luă înainte să

recunoască grotele unde trebuiau să rămână cât timp va dura uraganul deşertului. Norii se învolburaseră acoperind totul într-o beznă groasă. Şacalii, răscoliţi din bârlogurile lor, prevesteau urgia, urlând înfiorător. Deodată răbufni simunul, amestecând în trâmbe uriaşe pământul cu cerul. Exploratorii apucaseră să intre într-o peşteră. Tunetele şi fulgerele zguduiau rocile stâncilor smulse de puterea năprasnică a furtunii de nisip.

Hail Nadida era îngrijorat că, surprins de simun, s-ar fi putut ca Onan să nu ajungă cu ştafeta la destinaţie. Şi chiar de-ar fi ajuns, acum, la revărsatul zorilor, când băierile cerului se deschiseseră, potopul de apă i-ar fi împiedicat venirea.

— E aşa de însetat pământul Persiei, spuse Kalandan, că suge apa ca un burete. Însă pe mine mă îngrijorează altceva…

— Multe ne îngrijorează, spuse Duma, dar să nu mai vorbim de asta. Haide să ne odihnim… Îl ascultară, că şi ei erau rupţi de neodihnă. Înainte de a aţipi, Kalandan le descoperi un lucru uimitor:

— Acu’ aflaţi şi dormiţi liniştiţi că suntem tocmai în locul unde trebuie să vie preaslăvitul stăpân al aurului, efendi Talib El Raiz. Ştiaţi asta?

În zorii zilei, deşertul îşi schimbase înfăţişarea cu desăvârşire. Simunul modificase faţa nisipului, ondulându-l în dune. Unele stânci zăceau sfărâmate în pulbere; altele arătau ca nişte metereze înalte.

Cei trei tovarăşi ieşiră din grotă, fără cămile, să cerceteze împrejurimile. Printre stâncile de pe colina vecină văzură beduinii călări, care probabil îi zăriseră, de vreme ce urcau în goană. Nadida strigă:

— Ne-au descoperit!

— Treceţi, cât mai e vreme, spuse Duma, după stâncile crestate, şi nu faceţi risipă de cartuşe!

Traseră în sus, din trei carabine deodată, dar arabii nu opriră. Urcau râpele într-un iureş sălbatic, ochind cu pistoalele.

— Credeam că i-a luat dracul! spuse Kalandan. Dar şi simunului îi e ruşine să-i îngroape…

Un glonte din pistolul lui El Malik, trecând pe lângă urechea lui Duma, se înfipse alături.

— Aha, aşa merge?! se încruntă Duma. Ridică arma şi ochiul lui de ţintaş dibaci ochi calul şeicului.

Cam în acelaşi timp Hail reteză picioarele a doi cai ce se prăvăliră în râpă. Beduinii păreau a căuta moartea cu orice preţ. Ajunşi pe platoul de sus, lăsară caii, iar la adăpostul stâncilor continuară împuşcăturile.

La un semn, Nadida şi Kalandan săriră peste un colţ de stâncă şi le căzură în spate. Până să prindă de veste, beduinii ce se aflau acolo se treziră cu pistoalele la tâmplă.

— Aruncaţi armele! ordonă Nadida. Kalandan, leagă-i!

Beduinii încercară să scoată cuţitele, dar era prea târziu: două focuri trase de Kalandan înmuie mâna unuia dintre ei. Curzul îl recunoscu, era fratele şeicului. Ceilalţi se predară.

Liniştea îl surprinse pe Duma. Sări jos să-şi dea seama dacă prietenii lui nu fuseseră cumva omorâţi…

Bătălia încă nu era câştigată; îi sfătui să scoată prinşii la câmp deschis, în mare grabă.

— Să ne folosim de ei ca de parapete, mascându-ne poziţiile, spuse Duma. N-are să-şi ucidă el oamenii.

Făcură întocmai, cărând beduinii ca pe nişte pachete.

Nadida era încercat de îndoieli. Totul îi inspira neîncredere. După ce gustase întemniţarea, cugeta numai la răzbunare. Îşi pierduse calmul trebuincios în faţa unui rival atât de temut.

Deodată tirul se înteţi, gloanţele curgeau cu nemiluita de pe un povârniş cretos, aşezat faţă-n faţă cu adăpostul lor.

Ideea lui Duma se dovedi însă straşnică. Alesese şi un loc ferit, lângă o stâncă dreaptă, să nu-i poată încercui. Doar Kalandan se cuibări în căuşul unei stânci mai retrase.

— N-o să le ţină focul prea mult, spuse Duma. La un tir ca ăsta îţi trebuie gloanţe, nu glumă. Să ne pregătim,

Haile, că vor trece la un atac făţiş…

Dar socoteala nomazilor era alta. Susţineau focul, să acopere o stratagemă ce părea să nu dea greş. Căci imediat se produse o schimbare. Folosind arcanele ca pe nişte liane, şeicul, împreună cu un alt beduin, se aruncară, de pe stânca ce-i ferea, peste Duma şi Hail. EI Malik se pregăti să tragă. Renunţă însă la pistol, fiindcă Duma trăsese lângă el pe omul care îi slujea de parapet. Hail fu însă doborât de-o lovitură, cu tocul pistolului. Kalandan era prea departe să intervină; văzuse totul, dar cum era un ochitor stângaci îi fu teamă să tragă, să nu-l nimerească pe Duma.

El Malik voia cu orice chip să dobândească un avantaj asupra acestui îndrăcit străin, despre care încă nu-şi explica cum de se găsea acolo. Sări din nou la Duma, într-o curbă ageră, dar românul se aplecă. Şeicul căzu peste beduinul legat. Lui Radu Duma i-ar fi fost uşor acum să-l ucidă, însă celălalt arab l-ar fi răpus pe el între timp.

Kalandan îşi isprăvise cartuşele. Situaţia era critică. Presimţea că o să plătească scump toate neajunsurile pricinuite şeicului. Privind de pe platou, îi veni inima la loc. Nu prea departe văzu înaintând o caravană – nu putea fi decât cea aşteptată. Cu o cutezanţă nebunească, care l-ar fi putut costa viaţa, sări pe unul din caii beduinilor şi, coborând la vale, fără să ţină seama că ploaia de gloanţe şuiera în jur, strigă:

— Ţin-te bine, efendi! Ne vin ajutoare!

Şeicul parcă fu cuprins de amok. Se vedea neputincios în a lua o hotărâre. Îi fulgeră prin minte că „ajutoarele” i-ar strica socotelile. El trebuia să-şi pună în afara pericolului tribul. În sfârşit, porunci să-l ia pe Hail Nadida, pentru ca să-l poată judeca la timpul potrivit. Se apropie de Duma şi, cu un rânjet, spuse:

— Eşti un diavol! Cine dracu’ te-a adus pe meleagurile astea?

Duma puse pistolul pe umărul beduinului pe care îl ţinea drept pavăză şi-i vorbi prietenește:

— Nu vei găsi pace, şeicule, până ce n-ai să redai

libertatea femeii pe care ai răpit-o…

El Malik bolborosi câteva cuvinte către arabul prizonier. Duma nu le înţelese.

— Norocul tău că ţii în faţă pe fratele meu, Kai. Ne mai întâlnim noi! răcni înverşunat şeicul.

Era vremea să sosească caravana, prea târziu însă spre a influenţa în vreun fel evenimentele. EI Malik lăsase, în graba de a se salva, pe fratele său, cu toate că avusese destui oameni să-l scape. Severitatea, puterea ca de Hercule a lui Duma şi gândul că şi-ar fi sacrificat, fără îndoială, fratele îl făcuseră să bată în retragere.

Poate că lucrurile ar fi luat o altă întorsătură, dacă caravana lui Raiz ar fi întârziat.

Rămas singur, pe Duma gândurile îl umpleau de nelinişte. Ar fi lăsat totul baltă, dacă făgăduielile date lui Hail n-ar fi însemnat o datorie faţă de prieten.

Caravana urcase pe colină. La vederea ei, fratele lui El Malik păru a fi cuprins de temeri care cu greu şi le putea ascunde.

— Credeam că nu te mai găsesc în viaţă, efendi! spuse Kalandan. Dar crede-ne că am fi vrut să venim cât mai repede cu putinţă.

— N-ar fi fost rău, l-am fi salvat pe bietul Hail, şi poate isprăveam odată cu daravelurile astea…

— Pesemne că aşa e soarta lui, interveni Onan, apropiindu-se cu Raiz.

— Soarta?! făcu Raiz contrariat. Efendi Duma – aşa te numeşti pare-mi-se – socoate, cred, că soarta este… vitejia! Desigur, chiar Nadida e un erou, din moment ce carnea îi e tăiată de sforile în care l-a strâns această dihanie a deşertului. Mai mult decât atât, trebuie spus, efendi, că e un savant. Sau încă nu e, dar va fi când fiica mea şi averea mea îl vor face savant…

Radu Duma simţi o scârbă care îi încrâncenă toată făptura. Cuvintele bogătaşului, care se rezumau pentru el în zicala „banul poate orice”, îl făceau aproape să regrete că s-a băgat în această aventură.

— Dar cu vlăjganul ăsta ce-i? se interesă Talib El

Raiz.

— E preavestitul şi luminatul Kai-Kobad din preacinstita epocă legendară a Kai-şacalilor din Persida cea veche, prins de efendi Nadida pe când voia să ne facă harcea-parcea, răspunse dintr-o suflare hazliul Kalandan.

— N-am înţeles nimic, zise Raiz.

— E Kai El Malik, fratele şeicului, îl lămuri Duma. L-a lăsat prizonier, neavând încotro.

— Bine, făcu Raiz, e o pradă preţioasă. Îl vom lua cu noi…

— Unde? zâmbi ironic Duma.

— Pe urmele fiicei mele, desigur! întări Raiz.

— Dar unde e fiica dumitale? Nu mai ştim nimic…

— Asta o vom afla de la el! se mânie Raiz, îndreptându-se către beduin.

Efendi Talib El Raiz bătu din palme şi i se înfăţişară două slugi de încredere pe care le adusese cu el. Începu chestionarea lui Kai.

După o jumătate de oră de ameninţări de tot soiul, fălcile arabului erau încleştate ca la început. Talib El Raiz porunci să-l supună unor suplicii îngrozitoare. Gealaţii aveau metode şi deprinderi josnice, pe care Duma le repudia.

Totul fu zadarnic, arabul torturat nu mărturisi unde se afla El Malik. În cele din urmă făcură pregătiri să-l spânzure. Îl legară de creanga unui copac, cu capul în jos, atârnând ca un clopot.

După câteva minute, Kai începu să urle.

— Ai să pieri ca un câine! zise unul din gealaţi. Noi aşteptăm… poate te răzgândeşti…

Arabul se bălăngănea, se încovoia, vrând parcă să înlăture o piatră grea ce-i strivea ţeasta.

Duma era tot mai indignat. Ştia că beduinul, când avusese pistolul în mână, îl întrebuinţase cu sânge rece. Entomologul gândea însă că omul se deosebeşte de vieţuitoare tocmai prin însuşirea ce i-o dă judecata. Motivul acesta îl făcuse să ducă mâna la carabină, de câteva ori, căci arabul parcă era pe punctul să-şi dea

suflarea.

— Mai ai câteva clipe, zise Raiz. Aşteptăm…

— Kuwait… şopti Kai, cu ochii scoşi din orbite.

— A dus-o la Kuwait? repetă interesat Raiz.

— Da…

— Aşa, băiete, vezi că poţi să fii şi cinstit!…

De unde stătea, Duma cronometra timpul. Deodată înălţă carabina şi ochi sfoara de care atârna Kai. Beduinul se prăbuşi ca un corp mort pe nisip. Fapta entomologului fu pentru unii neexplicabilă.

— Ce îţi veni, efendi? se precipită, surprins, bogătaşul. Te-a cuprins fără veste mila? Ai un ochi ager…

— Da, acum am alţi ochi… Cât priveşte „mila” de care vorbeşti ea e făcută pentru oameni.

— Ai o criză de conştiinţă? îl înfruntă ironic Raiz.

— Poate. Eu judec că e altceva să te baţi cu un ins care se mişcă în voie, şi că miroase a laşitate să-l privezi de a se apăra. În felul ăsta e ca şi cum ai silui natura…

— Ai dreptate, efendi! se amestecă Kalandan. Orice zel contra naturii te costă.

— Cu astfel de idei, efendi Duma, nu ajungi prea departe, zise Raiz. Apoi adresându-se oamenilor lui: Pregătiţi-vă de plecare către Kuwait!

Entomologul român rămăsese într-o meditaţie gravă. Se auzi strigat de Talib El Raiz:

— Nu vii, efendi Duma? Întârziem! La Bandar Shahpur am atâtea treburi – şi se pierdu într-o mormăială neînţeleasă: O să ne-o ia înainte…

Duma se lupta cu el însuşi între dragostea ce i-o purta lui Hail Nadida şi dispreţul pentru acest rechin al afacerilor. Se hotărî cu greu să-i urmeze, poate şi din pricină că era copleşit de o imensă singurătate. Aştepta să se ivească o rază de lumină în încordarea de până acum. Dorea să-şi revadă prietenul, ca aspiraţiile lor de oameni de ştiinţă să capete o înţelegere mai clară.

Caravana se puse în mişcare, alăturându-i-se Duma şi Kai El Malik, fratele şeicului, legat fedeleş pe cal.

CAPITOLUL V

În cele câteva zile care urmară, caravanei bogătaşului Talib El Raiz nu i se întâmplă nimic deosebit. Radu Duma era cât se poate de bucuros că putea să-şi vadă liniştit de colecţionarea lepidopterelor sale, înmulţite în trusa de care nu se despărţea.

De la locul întâlnirii cu beduinii, la sud de paralela 30°, pe drumul care duce spre frontiera teritoriului neutru Kuwait, entomologul trăise cea mai puternică beţie a sufletului său. Cercetătorul român se rătăcise în căutarea unei insecte tocmai când caravana se îmbarcase să treacă Eufratul. Era de fapt o a doua întârziere pricinuită grabei lui Raiz, pentru că aceeaşi minusculă şi păroasă gânganie îl mai făcuse să alerge şi pe malul împădurit al Tigrului. Acum o prinsese, şi gândul îi era numai la ea. Dacă era cumva celebra raritate *Apokolokyntosis*?

Natura era încărcată de o neasemuită bogăţie de plante cu frunzele late: tufişuri cu flori viu colorate, tivind marginile drumului, împrăştiind miresme dulcege, atrăgând roiuri de fluturi scânteietori – mari cât palma – a căror fâlfâiri se amestecau cu ţârâitul sonor al lăcustelor şi mişunei de efemeride.

Peisajul se schimba la fiece pas. Fiecare loc purta adevărate semne aducătoare de amintiri. Şi cum una din cele mai minunate amintiri era arta cântecului liber – căci fiecare arab călător este un poet – Kalandan începu să improvizeze:

Ne umbresc smochini, santali.
În deşert pândesc şacali
De pe mal de Eufrat.
Rodiu apa a-nsângerat.

Când isprăvi cântecul, figura până atunci posomorâtă a prizonierului Kai se lumină, apoi ochii săi de leopard

aruncară un snop de scântei de ură neputincioasă.

— Ţi-e greu, frate? întrebă Kalandan cu o voce anume.

Beduinul lăsă capul în piept, fără să răspundă. Curzul parcă picura venin în inima liberă a acestui om curajos.

Se gândea Kai El Malik cum să scape din convoi? Sau pe unde hălăduia tribul său de nomazi?

Nu avea de unde să ştie că fratele său, şeicul, nu uitase de el.

Despre Hail Nadida, pe care îl ţinea ascuns sub pază bună, EI Malik nu pomenise nimic Aişadei. Acesta ceruse s-o vadă şi să-i vorbească. EI Malik se înfuriase, crestându-i obrazul cu gârbaciul. L-ar fi suprimat pentru cutezanţa lui, socotită ca o obrăznicie, dar se gândea că iţele erau destul de încâlcite acum, când nu ştia nimic de soarta ce i-o hărăzise „străinul acela" fratelui său Kai.

În schimb, nu trebuia să sufere nicio amânare ajungerea caravanei la Kuwait, deoarece Saharan aştepta cu sufletul la gură livrarea mixturii de haşiş cerută de Sir Oliver Upperood din insulele Bahrein. Oricum, trebuia să fie înştiinţat că împrejurări de o altă natură făcuseră să nu poată ajunge la Shiraz. Nu nesocotea nici faptul că bogătaşul Talib El Raiz îl hăituia ca pe o fiară a junglei, să răzbune răpirea fiicei sale.

Nu s-ar fi dat în lături să-l aştepte, chiar în acest popas, să-l înfrunte, însă experienţa căpătată de la răposatul lui tată îl învăţase să umble precaut şi pe mai multe căi, când era vorba să-şi ajungă scopuri diferite.

Dacă ar fi ştiut că Raiz forţase cu mâna lui tăria de cuget a lui Kai, şi se aflau deja în hanul lui Saharan, poate că şeicul ar fi întors lucrurile în favoarea lui.

Era înfierbântat de năvala gândurilor, dar decis să-i stoarcă bancherului o sumă atât de importantă, încât tribul Sesaran să-şi recapete prestigiul. Tot ce iubise în Aişada nu mai exista pentru el acum decât într-o mică măsură. Dar fata trebuia să-i servească interesele.

De aceea gândea în cele din urmă, pentru mai mare

siguranţă, să-i lase pe Nadida şi pe Aişada sub pază, mai înainte de a intra pe bariera portului Al Kuwait. Era convins că nici nu le putea trece prin creier urmăritorilor acest vicleşug: el urma să meargă la han cu cei mai încercaţi beduini.

În acest timp, la hanul „Cap de miel” pregătirile pentru prinderea şeicului erau în toi.

Înconjurat de oamenii lui Raiz, birtaşul Saharan, a cărui mutră buhăită din cauza alcoolului îi da o înfăţişare stranie, căuta cu şiretenie să se descotorosească de aceşti musafiri nepoftiţi.

De cum auzise că Raiz se interesează de „şeful” tribului Sesaran, nu-i mirosi a bine, şi trimise un om de taină să-l înştiinţeze.

La bariera târgului, oamenii lăsaţi de Raiz să dea de veste când va sosi El Malik dibuiră iscoada şi o aduseră peşcheş la han.

Cum hangiul însă nu ştia de ce întârziase caravana şi ce sfori erau trase de şeic, tremura ca gelatina la gândul că va fi descoperită complicitatea lui cu traficanţii de stupefiante.

— De unde să ştiu eu cine-i acest El Malik, de care întrebaţi, efendi?! La hanul meu trag atâtea caravane şi atâţia şefi de trib, că, pe Alah, toţi seamănă între ei.

Raiz îl privi batjocoritor, surâse strâmb, cu viclenie, şi bătu din palme:

— Să vină Işak! porunci încruntat.

Saharan, roşu ca un rac, bălăbănindu-se necurmat, simţi că îi e cuţitul la os.

— Îl cunoşti? întrebă Raiz arătând spre Işak.

— Da’ cine, sărăcia, nu-l cunoaşte pe hoţomanul ăsta… spuse hangiul cu glas sugrumat.

— Aha! făcu Raiz. Şi pe El Malik zici că nu-l cunoşti?

— Nu!

— Atunci pe Işak la cine l-ai trimis?

— Nu înţeleg…

— Vorbeşte, Işak! Ce căutai la barieră?

— M-a trimis jupânu’ să aştept caravana tribului de beduini… şi să spun şeicului să ocolească hanul, că-i păzit de oamenii care-l caută…

— Minte! Pe Alah că minte!… strigă Saharan, tremurând şi ameninţând cu pumnii sluga.

— Luaţi-i de aici şi puneţi-i la răcoare, la un loc cu fratele şeicului! mai spuse Raiz.

Hangiul o băgase pe mânecă. Credea cu dinadins că El Raiz era un comisar care urmărea să prindă banda de traficanţi. Căzu în genunchi, începând să se târâie, să se văicărească, să se jure, luând drept mărturie toţi sfinţii:

— Eu nu sunt vinovat… Nu sunt vinovat, efendi! Haşişul nu-l aduc eu… Fie-vă milă de mine, sunt om cinstit…

— A, diavole! râse Raiz înţelegând. Ai să dai socoteală şi de asta – şi porunci să-l lege.

Duma, Kalandan şi Onan erau într-o odaie a hanului, să-şi odihnească oasele. Entomologul nostru nu putuse să adoarmă. Stătea întins cu faţa în sus şi asculta sforăiturile celor doi tovarăşi. Apoi trecu la o masă, îşi deschise trusa şi se aplecă să-şi cerceteze insectele. Făcea comparaţii cu cele studiate în colecţia de la muzeul din Bucureşti, şi nu rareori ochii i se aprindeau de bucurie.

La lumina mică a lămpii de gaz fluturii scânteiau de parcă erau vii.

„Ia te uită! exclamă entomologul, privind la fluturele prins pe Eufrat. Şi-a schimbat culoarea, de parcă ar fi *imperator cameleonis*! Şi câtă bătaie de cap mi-a dat până să-mi cadă în mână…”

Deodată perdeaua de trestii cu mărgele a uşii zornăi scurt. În cameră se ivi figura sufocată de năduşeală a bancherului. Gâfâia cu întreruperi, îşi ştergea chelia cu o gevrea[9] cât un pogon şi vorbea atât de tare, încât Kalandan şi Onan săriră în picioare.

— Pe când eu mă perpelesc, iată un om demn de invidiat… Cum se poate să fii aşa de nepăsător, efendi?

9 Gevrea = batistă orientală, ţesută cu fir

Caravana manafului trebuie să sosească din clipă în clipă, iar noi lâncezim… Haide, omule, să ne sfătuim, că am dat de mare bucluc. Oamenii de strajă de la barieră mi-au adus vestea neagră că fata mea şi Hail nu-s cu ei. Tâlharul ăsta de beduin nu-i chiar aşa de prost cum îl credem noi…

La urmă îi istorisi cum îl împachetase pe Saharan, pentru mai multă siguranţă.

Entomologul rămăsese cu privirea aţintită la gângania „cameleon”. Nu-l auzea, din toată flecăreala lui Raiz nu reţinuse decât că Hail nu era în pâlcul beduinilor. Apoi îşi exprimă părerea:

— Dacă dumneata şi gealaţii dumitale înţelegeţi să procedaţi ca în cazul lui Kai, eu nu mai pot să vă fiu de folos…

— S-ar putea să ai dreptate, Kai era prizonierul dumitale, spuse Raiz. Dar dacă nu l-am fi silit să mărturisească, ai fi păţit-o rău, şi nu numai dumneata. E în joc soarta fiicei mele, efendi!

— Şi a lui efendi Nadida, completă Kalandan. Pentru el mi-aş da şi sufletul, cum şi l-a dat Nabucodonosor într-una din camerele răcoroase ale ziguratelor.

— Fugi, mă lăudărosule… îl apostrofă Onan, care vorbea rar, de se crăpa cerul când ieşea din muţenia lui.

— Ei, ce facem? le tăie vorba Raiz. Ce facem, efendi Duma?

Duma privea încă fluturele. Începu mai pe ocolite, voind să se asigure de intenţiile bancherului:

— Şi dacă-l prindem pe şeic, ce aveţi de gând să faceţi cu el?

— Dă-l dracului! Mie să-mi restituie fata – şi, natural, pe Hail. Altceva n-am ce să-i cer…

Radu Duma se înseninã. Fluturele îi stârnise în minte o năstruşnică idee pe care voia să o pună în practică.

— Ştiţi ce, spuse el, mie să-mi daţi mână liberă să acţionez.

— Da, nu e rău… făcu posomorât Raiz. Dar spune, pe ce te bizui?

— Pe… „imperator cameleonis”, zise Duma. Asta va fi

ultima răfuială…

Seid El Malik intră liniştit în han, fără să presimtă furtuna ce se apropia. Era într-o vineri – duminica musulmanilor – şi hanul gemea de lume.

Îndreptându-se spre tejgheaua de lemn de curmal, se gândi să-l lămurească pe hangiu asupra întârzierii caravanei.

— Bună seara, Saharan! Merg bine treburile?

Duma – căci el se travestise în hangiu – nu răspunse. Beduinii luaseră loc la mese, în hanul ticsit de lume pestriţă. Zohac, fugitul, era printre ei, căutând parcă mereu să se ascundă.

Se auzi un pumn sec. Apoi zgomotul de sticle de băuturi scumpe căzute din rafturi. Trupul şeicului zăcea ghem, într-un colţ, de directa proiectată. Beduinii se ridicară, ca unul, în picioare. Erau aiuriţi şi nehotărâţi. EI Malik se dezmetici repede. Se repezi la hangiu, zbierând:

— De ce dai, lighioană?

Alt pumn în bărbie îl făcu să-şi amintească de străinul acela, ce-i luase fratele ostatic. Se năpusti înverşunat, strigând:

— În clipa asta cine poate să te mai scape? Unde-i Kai?

Duma se alese cu o lovitură atât de dureroasă că o clipă se simţi pierdut. Şovăi, dar nu căzu. Se înfipse ţeapăn pe picioare, şi al treilea pumn îl aşternu pe El Malik la podea.

Gălăgia clienţilor, zarva produsă, fluierăturile şi răcnetele femeilor chemară oamenii lui El Raiz, tocmai când Duma răsturna un dulap greu peste beduinii care voiau să-l înjunghie. Onan apucase doi arabi şi-i lovea ca pe două ouă, cap în cap.

El Malik fu încătuşat. Beduinii, zvântaţi de lovituri, fugiră care-ncotro.

Hanul „Cap de miel” era închis în noaptea târzie.

Într-o încăpere, Talib El Raiz aştepta sosirea Aişadei şi a lui Nadida. Seid El Malik îi privea sfidător, cu ochi tulburi, dârz şi neînduplecat.

— Ăsta e riscul meseriei ce ţi-ai ales, şeicule… spuse Raiz. Ura dintre noi se va stinge, când Aişada va uita de tine.

— Aişada e soţia şefului tribului Sesaran. Ea nu va uita niciodată asta!

— Cât ceri s-o faci să uite?

— Nimic!

— Pot să te scald în aur cu o singură condiţie: las-o logodnicului ei.

— Nu mă împotrivesc, zâmbi şeicul, dar trebuie să-l răscumperi şi pe acest „insectivor”, altfel răfuiala va continua… Nu-ţi convine să mă dai pe mâinile autorităţilor. Nu te lasă afacerile tale, la fel de murdare.

— Cât ceri pentru amândoi? scrâşni bancherul.

— În orice caz o sumă care…

Duma asculta negustoria celor doi, cu o indignare amară. Târgul acesta îi făcea greaţă, îi răzvrătea toate simţurile, furnicându-i palmele.

Chiar atunci intrară cei doi captivi, aduşi în grabă de beduinii şeicului.

Aişada se plecă în faţa tatălui ei; Nadida se temeni, cu mâinile împreunate, apoi îl îmbrăţişă pe Duma.

— Bravo, copii! Suntem iarăşi împreună. Apoi se adresă fiicei: Copila mea, iată-te scăpată din ghearele acestui „fiu al deşertului”. Lucrurile merg bine. EI Malik va primi răscumpărarea voastră…

— Despre ce răscumpărare e vorba? întrebă Aişada.

— A ta şi a logodnicului tău.

— Dar, tată, eu sunt soţia acestui om înlănţuit. Porunceşte să-i scoată cătuşele.

— Cum, tu nu mai eşti fiica mea? spuse aspru Raiz.

— Tot fiica ta, dar soţia şeicului!

Hail Nadida păli. Ochii lui mari, de libelulă, clipiră des. Avu o mişcare către prizonierul legat. Pe urmă, ca scos din minţi, strigă:

— Beduin afurisit, te-ai atins de cinstea acestei fete nevinovate? Spune că nu-i adevărat, că e o minciună, că o sileşti să ne înşele!

Izbucnirea lui Hail i se păru Aişadei atât de caraghioasă, că se porni pe râs. Trecu apoi la El Malik, îi răsfiră părul rebel şi, calmă, îl sărută şoptind:

— Dragul meu drag… N-avea grijă… Sub cerul nostru cald şi aspru totul se pulverizează şi piere, numai dragostea pentru tine nu va pieri niciodată…

El Malik îşi smuci cătuşele pe care femeia se silea să i le scoată.

La zgomotul cătuşelor căzute pe podea toţi avură o tresărire. Şeful tribului Sesaran îşi mişca de-acum în voie trupul înalt şi puternic, ca de sălbăticiune. Nicio primejdie nu-l mai ameninţa deocamdată. Îl privea pe Nadida sfidător, încrezător în izbândă.

Talib El Raiz se uita abătut când la fiică-sa, când la acest beduin cu înfăţişarea dârză, simţind cum încăperea hanului se învârtea cu el; îi trecu prin minte gândul să curme ruşinea ce luase chipul unui monstru. Îşi pipăise chiar pistolul. Din tot ce gândise, niciuna din soluţii nu i se părea potrivită. O ştia pe această încăpăţânată copilă; cu cât ar fi stăruit să se rupă din mrejele ce le întinsese nomadul asupra ei, cu atât i-ar fi îndârjit hotărârea. Ar fi fost în stare să plece cu tribul de beduini, chiar dacă şeicul era dat pe mâna poliţiei pentru traficul lui cu stupefiante.

În sfârşit, chibzui că era mai bine să încerce o înţelegere paşnică:

— Şi, mă rog, să continuăm! Care ţi-s pretenţiile, ca vânător de zestre? Hai să terminăm odată cu şiretlicurile astea rău-mirositoare…

— Eu nu vreau să trag foloase de pe urma căsătoriei cu fata ta, îl înfruntă El Malik. Dar nici să fac prostia s-o cedez „bondarului” ăsta, mai zise arătându-l cu degetul pe Nadida.

— Mi se pare că târgul acesta mă priveşte pe mine, îi întrerupse Aişada. Dacă-i aşa, am dreptul să cer, ca „prinţesă” a tribului, zestrea…

— Ce zestre, ai înnebunit?! Care zestre? zbieră Talib El Raiz.

Începu o tocmeală care-i făcu şi mai mare silă lui Duma. Se sufoca în această atmosferă îmbâcsită. Presimţise încă de la sosirea în Bandar Shahpur nefericita iubire a prietenului său. Vorbi:

— Afacerile voastre pe noi nu ne mai privesc. Hail Nadida nu trebuie răscumpărat de nimeni dintre voi. Kai este prizonierul meu. Vi-l dau în schimb.

Îl luă pe Hail de braţ şi ieşiră, spunându-i:

— Nu fi amărât, Hail, nu merită zbuciumul tău. Să ne depărtăm de acest miraj care te ucide. Salvarea ta depinde de vigoarea cu care te vei împotrivi.

Hail îşi aprinse o ţigară, trase cu sete şi nu răspunse. Se citea pe chipul lui însă tristeţea, care nu era a unui om înfrânt. Privi la Radu Duma, murmurând stins, cu inima grea de amărăciune:

— Va trebui să lupt cu mine!

Chiar din prima zi, dimineaţa, ajunşi în Bandar Shahpur, entomologii mutară laboratorul-muzeu, din vila bogătaşului Talib El Raiz, în casa din mahalaua Vahabit.

Radu Duma era vădit impresionat de diversitatea colecţiilor din diviziunea articulatelor, mai ales a insectelor, care dovedeau munca încordată şi perseverentă a acestui căutător de comori.

Respirau un alt aer, ferindu-se amândoi să mai pomenească de peripeţiile ce-i purtaseră în vârtejul atâtor întâmplări zbuciumate.

Hail era bucuros că truda lui de ani de zile se vedea, în sfârşit, preţuită de un cunoscător atât de pregătit, ca entomologul român.

— Ştii, Haile, mă ispiteşte din ce în ce mai mult să lucrăm împreună o carte, spuse Duma aşezat la masa de sticlă unde îşi clasa fluturii şi gângăniile adunate din peregrinările lui.

— S-o facem, Radule… spuse Hail. Avem, cred, tot ce ne trebuie. Aş fi fericit să te ştiu lângă mine un timp mai

îndelungat. Să începem s-o scriem.

Duma zâmbi, cu ochii la insecte:

— Îţi închipui că cei de la muzeul „Antipa” nu mai au nevoie de mine? Într-adevăr, nu te voi părăsi până nu vom găsi pârdalnica aia de gânganie *Apokolokyntosis*, despre care nu se prea cunosc multe amănunte. Dar de îndată ce voi găsi-o, mă voi adânci în studiul ei morfologic. E nevoie de o monografie a insectei, de o carte făcută prin corespondenţa noastră.

O lumină blândă se strecura prin fereastra deschisă a încăperii unde Duma îşi continua examinarea hexapodelor.

Deodată, privirea îi căzu pe acel fluture păros, pe care niciodată nu-şi găsise răgazul să-l cerceteze cu de-amănuntul. Îşi aminti de împrejurarea în care fusese prins: de şase ori îşi schimbase culorile să-l înşele, ferindu-se de plasa captivităţii.

Duma îşi răsfoi însemnările, deschise Magnum Entomologicum, compară un desen aproximativ, şi brusc izbucni, îmbătat de emoţie:

— Evrica!… Evrica, Hail!

Nadida se sperie. Prietenul lui era transfigurat de o bucurie imensă, şi-l trăgea spre el, arătându-i fluturele păros:

— Iată: *Apokolokyntosis*!

După ce se potoliră strigătele amândurora de bucurie, entomologii noştri mai verificară o dată, şi încă o dată, calm, minuţios, cunoştinţele despre această *rara avis* – şi conchiseră că era cel mai strălucit trofeu pe care şi l-ar fi dorit orice entomolog.

Radu Duma zâmbea la gândul că denumirea de *Apokolokyntosis* o luase din Seneca, nu fără noimă, ea fiind povestea hazlie a împăratului Claudiu preschimbat în dovleac – ca simbol al prostiei.

În zorii zilei următoare, o telegramă le aduse ştirea că submarinul românesc „Delfinul” se află în rada portului Bandar Shahpur.

În timp ce Nadida îl ajuta să-şi împacheteze cu grijă

colecţia de insecte, Radu Duma observa părerea de rău a prietenului arab.

— O să ne vedem la Bucureşti, amice!

— La Bucureşti! afirmă Nadida, cu o tresărire de speranţă.

Plecară în port, iar înainte de a se îmbarca, îmbrăţişându-se, schimbând cuvinte calde de despărţire, îşi făgăduiră o revedere grabnică în România.

Lei 1,50

EDITURA